

Bloemlezing voor elke gelegenheid.

Voor alle dagen van collectief Poëzie is een Daad

Anne van den Dool

Na het succes van hun Instagramkanaal @poezieiseendaad besloten dichters Joost Oomen en Yentl van Stokkum en redacteur Stefanie Liebreks de poëzie naar het papier te brengen. Hun bundeling *Voor alle dagen* is geschikt voor zowel kenners als nieuwelingen in het genre, dankzij de frisse selectie en prettige inleidingen.

Mijn eerste voltijdsbaan na mijn studie literatuurwetenschap was als collectiespecialist bij een bibliotheekorganisatie. In die hoedanigheid mocht ik – op basis van budgetten en uitleenfrequenties, uiteraard – bepalen welke boeken op de planken kwamen te staan.

Als grote poëziefan was ik direct benieuwd hoe het met de collectie dichtbundels gesteld was. Na een vergeefse zoektocht langs de kasten leidde een collega me naar het plankje poëzie. Vergeelde bundels, te oordelen aan hun dikte vooral verzamelingen, staarden me droef aan. ‘Ze worden nauwelijks uitgeleend’, gaf de collega schouderophalend toe. ‘We schaffen enkel nog bloemlezingen aan. Alleen bij speciale gelegenheden, zoals een begrafenis of de geboorte van een kind, grijpen lezers naar deze kast.’

Ook voor als je hitsig bent

Aan dat moment moest ik regelmatig denken toen ik *Van alle dagen* van Poëzie is een Daad –bestaand uit dichters Joost Oomen en Yentl van Stokkum en redacteur Stefanie Liebreks – ter hand nam. Deze bundeling verzet zich tegen het idee dat gedichten alleen tijdens zulke gelegenheden van pas kunnen komen: poëzie kan, te oordelen aan de indeling van de bundel, ook passend zijn als je je verveelt, als je opziet tegen het familiediner, als je niet kunt slapen of als je hitsig bent.

De bundel komt voort uit het [Instagramaccount](#) dat Oomen, Van Stokkum en Liebreks tijdens de coronaperiode startten. Ze misten de literaire avonden waar ze nieuwe gedichten op elkaar konden uitproberen, de boekpresentaties waar ze door verse bundels konden bladeren. Ze kwamen niet meer zomaar in aanraking met poëzie, en aangezien het leven zich in die periode vrijwel helemaal achter de

schermen afspeelde, leek een sociaal medium hen de uitgelezen plek om die terloopse ontmoetingen met poëzie nieuw leven in te blazen.

Op @poezieiseendaad vind je Nederlandstalige poëzie uit tijdschriften, bundels en bloemlezingen. Het account heeft inmiddels bijna duizend gedichten verspreid en kent onderhand nog net geen twintigduizend volgers. Waar de Amerikaanse evenknie @poetryisnotaluxury haar naam ontleende aan een gedicht van Audre Lorde, koos Poëzie is een Daad voor een gedicht van Remco Campert. In dat gedicht somt de dichter, net als Oomen, Van Stokkum en Liebreks in deze bundel, een variatie aan mogelijke verschijningsvormen en functies van poëzie op: ‘een daad van bevestiging’, ‘een toekomst’, ‘mijn adem’.

Niet alleen ceremonieel

Wat voegt *Voor alle dagen* toe aan alle bloemlezingen van Nederlandstalige poëzie die al bestaan? Dat zit ‘m allereerst in het feit dat we nu eens niet alleen maar gedichten lezen die geschikt zijn voor uitvaarten of liefdesbetuigingen, maar ook voor allerlei andere gelegenheden. Het maakt dat de lezer zich ervan bewust wordt dat poëzie lang niet alleen maar een ceremoniële functie heeft, maar ook een hoogstpersoonlijke: gedichten kunnen ook op allerlei kleine dagelijkse momenten je verwondering aanwakkeren, je helpen oog te hebben voor het kleine, je je begrepen laten voelen.

Bovendien wilde Poëzie is een Daad geen bundeling creëren van de beste gedichten van de beste schrijvers uit een specifieke tijdsperiode, laten de drie auteurs in de inleiding weten. Ze hebben niet eens een poging gedaan het beste gedicht te selecteren dat deze makers ooit geschreven hebben – ‘daarvoor moet je vooral hun eigen bundels kopen’. *Voor alle dagen* is vooral bedoeld om te laten zien wat poëzie allemaal in haar mars heeft.

Het is een verademing om deze jonge poëziefhebbers het stof van de poëzie te zien afblazen en haar in het volle licht te zetten. Van Poëzie is een Daad mogen gedichten er zijn in al hun verschijningsvormen: als bijl, als *wingman*, als wiegelied, als harnas. Dat maakt het collectief ook duidelijk met de aanstekelijke inleidingen die bij elk van de hoofdstukken geschreven zijn, en waarin duidelijk doorklinkt dat Oomen, Van Stokkum en Liebreks niet alleen goede selecteurs, maar ook originele schrijvers zijn. ‘Gedichten zetten deuren open, maar of je naar binnen gaat is aan jou,’ opent het eerste hoofdstuk, ‘voor als je eerst een kleine rondleiding wilt’. De bundel biedt zo stiekem ook een bondige introductie in het lezen van poëzie. Gedichten, maken de verzamelaars duidelijk, is een bouwwerk dat er van elke kant weer anders uitziet, en dichters onderzoeken in alles wat ze maken wat de contouren van dat bouwwerk precies zijn.

Herkenbare situaties

Met zulke metaforen probeert het collectief ook de nog twijfelende lezer voor de poëzie te winnen. Dankzij de creatieve formuleringen zijn deze inleidingen ook voor de meer geoefende gedichtenlezer gelukkig geen straf. En dan mag het echte leeswerk nog beginnen: gedichten van grote namen als Gerrit Kouwenaar, Breyten

Breytenbach, Hans Andreus en Lucebert naast nieuwere namen als Nikki Dekker, Laurine Verweijen en Dorien de Wit. Ook vertaalde poëzie krijgt in de bundel een plek, zoals van Ghayath Almadhoun, Frank Báez en zelfs eeuwenoude Japanse teksten.

Wat verbindt deze gedichten dan toch met elkaar? Dat zijn niet alleen de specifieke gelegenheden waaronder zij geclusterd zijn, maar ook hun toegankelijkheid. Oomen, Van Stokkum en Liebreks hebben oog voor poëzie die een bredere groep lezers aanspreekt, zo bewezen ze al met hun Instagramkanaal. Er blijft genoeg te denken over, maar alleen al het framen van de gedichten in een voor velen ongetwijfeld herkenbare situatie ('voor als je geen geld hebt voor relatietherapie') en vergroot de kans op identificatie voor de lezer.

Stap naar het papier

Wie het oeuvre van de twee dichters uit het collectief beter kent, kan ook hun inspiratiebronnen ontwaren. Zo laat het absurdistische schrijven van Oomen, gericht op de kleine zaken des levens, waarin eten vaak een grote rol speelt, zich makkelijk leggen naast zinnen als 'een glas sinaasappelsap is beter / in de koele morgen' (Hans Lodeizen) of 'vruchtjes / zaadjes, dauw en vrolijkheid' (F. Harmsen van Beek).

De variatie in de gekozen gedichten, afwisselend lichter en zwaarder van toon, is perfect om verse poëzieontdekkers te begeleiden in hun eerste stappen in het genre. Originele selectiekeuzes maken dat er ook voor meer door de wol geverfde lezers genoeg nieuws te ontdekken valt. De hoop is dat fans van het Instagramaccount de overstap zullen maken naar het papier, zodat ze kunnen zien dat in de Nederlandstalige poëzie nog meer moois te vinden valt.

BIBLIOGRAFIE

Joost Oomen, Stefanie Liebreks en Yentl van Stokkum, *Voor alle dagen*. Podium, Amsterdam, 2023.